

METODOLOŠKO POJASNILO

ŽIVINOREJA

To metodološko pojasnilo se nanaša na objavljanje podatkov:

- Živinoreja, Slovenija, letno (Prva objava)
- Živinoreja, Slovenija, letno (Elektronska objava)

Vsebina:

1. NAMEN
2. PRAVNA PODLAGA
3. ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI
4. IZBOR ENOT OPAZOVANJA
5. ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV
6. DEFINICIJE
7. POJASNILA
8. OBJAVLJANJE PODATKOV
9. REVIDIRANJE PODATKOV
10. DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

Pripravil: Aladar Belec

Zadnjič osveženo: 02. 9. 2019

1. NAMEN

Namen objave podatkov je prikaz prireje živalskih proizvodov: mesa, mleka, kokošnjih jajc.

Med ključne statistike sodijo podatki o masi prirejenega govejega, prašičjega, perutninskega, ovčjega in kozjega mesa, prireji kravjega, ovčjega in kozjega mleka in kokošnjih jajc.

2. PРАВNA PODLAGA

- [Letni program statističnih raziskovanj \(LPSR\)](#):
- [Zakon o državni statistiki](#) (Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01)
- Uredba (ES) št. 1165/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o statistiki živinoreje in mesa

Podatki so mednarodno primerljivi.

3. ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI

Enota, ki jo opisujejo objavljeni podatki, je kmetijska prireja na kmetijskih gospodarstvih (družinske kmetije in kmetijska podjetja), ki redijo živino.

4. IZBOR ENOT OPAZOVANJA

Pri statistiki Obračun živalske prireje (KME-ŽIV/L) poskušamo čim boljše oceniti prirejo mesa, kokošnjih jajc in kravjega, ovčjega ter kozjega mleka v Sloveniji glede na zahteve evropske statistične zakonodaje. V ta namen uporabimo vse razpoložljive vire podatkov (statistične in administrativne vire), ki jih kombiniramo z nekaterimi strokovnimi ocenami.

5. ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV

Pri statističnih raziskovanjih izbor enot temelji na zajemu enot, ki zagotovijo podatke:

- o bilanci števila prašičev na kmetijskih gospodarstvih
- o bilanci kokošnjih jajc na kmetijskih gospodarstvih

Podatek o številu znesenih jajc pridobimo od vseh intenzivnih rejcev (to so tisti, ki redijo več kot 350 kokoši nesnic) in od vseh ekstenzivnih rejcev (to so tisti, ki redijo manj kot 350 in manj kokoši nesnic), ki so izbrani v vzorec.

- o prireji mleka na kmetijskih gospodarstvih

Podatek o številu mlečnih živali nam služi za oceno prireje mleka pri drobnici, podatke o manjkajočih kategorijah o kravjem mleku (v Sistemu mlečnih kvot) ocenimo s pomočjo podvzorca.

- o količini prirejenega mleka

Podatke o količini odkupljenega mleka pridobimo tudi iz statističnega raziskovanja KME-ODK (odkup kmetijskih pridelkov).

- o zakolu živine v klavnicah (statistično raziskovanje KME-ZAKOL)

Na podlagi statističnih podatkov ocenimo tudi zakol živine izven klavnic.

- zunanje trgovine (izvoz-uvoz živali na letni ravni).

Iz administrativnih zbirk podatkov pa pridobimo podatke o:

- govedu in zakolu govedi (Centralni register govedi (CRG, katerega skrbnik je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano))

- administrativni vir: mesečna poročila o zakolu živali v registriranih klavnicah v Sloveniji, ki jih vodi Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR)

- kravjem mleku (Pravilnik o tržno informacijskem sistemu za trg mleka in mlečnih izdelkov, ki ga izvaja ARSKTRP)

- dodatnih virov podatkov, ki se uporabljajo pri ocenah števila in prireje živali: subvencijski podatki (ARSKTRP)

Iz drugih zbirk podatkov pridobimo podatke:

- Biotehniške fakultete v Ljubljani (Oddelek za zootehniko), ki posreduje podatke o mlečnih živalih drobnice (število, mlečnost),

- Čebelarske zveze Slovenije (pridelava medu),

- administrativni vir: mesečna poročila o zakolu živali v registriranih klavnicah v Sloveniji, ki jih vodi Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR) in dodatnih virov podatkov, ki se uporabljajo pri ocenah števila in prireje živali: Kmetijski inštitut Slovenije (KIS), Gospodarsko interesno združenje – mlekarstvo (GIZ).

Dodatne informacije so na voljo v metodoloških pojasnilih Število živine in Zakol živine.

6. DEFINICIJE

Govedo so domače živali vrste *Bos taurus*, *Bubalus bubalus* in Beefalo.

Krave molznice so krave, katerih mleko se pretežno uporablja za človeško prehrano ali za predelavo v mlečne izdelke. Sem spadajo tudi **suhe krave molznice**.

Druge krave so krave, katerih mleko se pretežno uporablja za vzrejo telet ne glede na to, ali teleta mleko posesajo ali dobijo za krmo že namolzeno mleko. Sem spadajo tudi **suhe krave rejnice, dojlje in delovne krave**.

Prašiči so domače živali vrste *Sus*.

Perutnina je skupina domačih živali, v katero spadajo: **kokoši** (vrste *Gallus*), **purani** (vrste *Meleagris*), **race** (vrste *Anas*), **gosi** (vrste *Anser*), **pegatke** (vrste *Numida*) in **druga perutnina**. V postavko »druga perutnina« spadajo **prepelice** (vrste *Coturnix*), **jerebice** (vrste *Perdix*), **fazani** (vrste *Phasianus*).

Drobnica so skupina domačih živali, v katero spadajo ovce (vrste *Ovis*) in koze (vrste *Capra*).

Čebele so živali vrste *Apis mellifera*.

Namolzeno mleko je tisto mleko, ki se, ne glede na to, ali je bilo namolzeno ročno ali strojno, porabi za človeško prehrano ali prehrano živali (mleka, ki ga mladiči posedajo neposredno, ne spremljamo).

Klavnost (randman) je v odstotkih od mase živali pred zakolom izražena masa toplih polovic.

Meso je masa primarno obdelanih trupov živali. Kategorije goveda so skladne s kategorijami, ki jih določa Pravilnik o izvajanju uredb Sveta (EGS) in uredb Komisije (EGS) o razvrščanju trupov goveda (Uradni list RS, št. 16/08), kategorije prašičev pa s kategorijami, ki jih določa Pravilnik o razvrščanju prašičjih trupov (Uradni list RS, št. 50/06).

V klavnicah pridobljeno meso je meso vseh v klavnicah zaklanih živali, **zunaj klavnic pridobljeno meso** pa je ocenjena količina mesa, pridobljenega na kmetijskih gospodarstvih.

Vse pridobljeno meso je meso vseh v Sloveniji zaklanih živali, zrejenih v Sloveniji, in v Slovenijo uvoženih živali (vse pridobljeno meso = meso iz zakola v klavnicah + meso iz zakola na družinskih kmetijah).

Domača prireja mesa je meso živali, zrejenih na območju Slovenije (domača prireja mesa = vse pridobljeno meso - v meso preračunana masa živih uvoženih živali + v meso preračunana masa živih izvoženih živali).

Prirast v živi masi je izračunan iz žive mase zaklanih živali, razlike v masi izvoženih in uvoženih živali in razlike v masi živali na začetku in koncu leta (prirast v živi masi = domača prireja mesa, izražena v živi masi + razlika v zalogah, izražena v živi masi).

Izračun števila konzumnih jajc

Oceno števila kokoši nesnic za prirejo konzumnih jajc smo izračunali na podlagi podatka o številčnem stanju kokoši na dan (referenčni datum: 1. december), število pridobljenih konzumnih jajc pa se nanašata na obdobje od 1. decembra preteklega leta do 30. novembra referenčnega leta. Pri izračunu smo upoštevali priporočeno metodologijo Eurostata. Zato je pri nadaljnji uporabi teh podatkov potrebna previdnost.

7. POJASNILA

7.1 OBDELAVA PODATKOV

Za objavo teh podatkov uporabljamo agregirane podatke iz različnih virov (statistična raziskovanja SURS in administrativni viri).

8. OBJAVLJANJE PODATKOV

Podatke objavljamo:

Letno:

- Podatkovni portal SiStat: Okolje in naravni viri – Kmetijstvo in ribištvo – Živinoreja - [Prireja mesa in drugih živalskih proizvodov](#). Objavljajo se absolutni podatki. Podatki so objavljeni po standardni klasifikaciji NUTS na ravni celotne države.
- Prva objava (Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo, Živinoreja, mleko in mlečni): »Živinoreja, Slovenija, letno«.
- Elektronska objava (Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo, Živinoreja, mleko in mlečni): »Živinoreja, Slovenija, letno«.
- Eurostat, FAO in OECD

9. REVIDIRANJE PODATKOV

9.1 OBJAVLJANJE ZAČASNIH IN KONČNIH PODATKOV

Revidiranje podatkov je načrtovano. Zaradi potreb uporabnikov po pravočasnih informacijah objavimo podatke, ki ustrezajo merilom kakovosti uradnih statističnih podatkov, ne dosegajo pa kakovosti, ki jo je pri takih podatkih mogoče doseči s popolnim zajemom. Podatke revidiramo, ker lahko novejši, popolnejši oziroma kakovostnejši podatki bistveno prispevajo h kakovosti odločanja na podlagi podatkov in ker so zaradi rokov objave, določenih z evropsko zakonodajo, objavljeni na podlagi nepopolnega zajema kot manj natančni.

Začasni podatki o živinoreji za prejšnje leto se objavljajo maja, končni podatki za prejšnje leto pa do konca avgusta tekočega leta.

9.2 PRELOMI V ČASOVNI VRSTI

V časovni vrsti ni prišlo do prelomov, zato so vse časovne točke primerljive.

Metodološko pojasnilo o revidiranju podatkov je dostopno na spletni strani <http://www.stat.si/dokument/5296/RevidiranjeStatisticnihPodatkovMPsplosna.pdf>.

10. DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

Področje: Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo,

Podpodročje: Živinoreja, mleko in mlečni izdelki

<http://www.stat.si/statweb/Methods/QuestionnairesMethodologicalExplanationsQualityReports>

- Vprašalnik:

- Statistično raziskovanje o živinoreji in posejanih površinah v jesenski setvi (KME-DEC)
- Standardno poročilo o kakovosti za raziskovanje
 - Statistično raziskovanje o živinoreji in posejanih površinah v jesenski setvi (KME-DEC)
- Letno poročilo o kakovosti za raziskovanje
 - Statistično raziskovanje o živinoreji in posejanih površinah v jesenski setvi (KME-DEC)
- Metodološko pojasnilo
 - Število živine
 - Zakol živine